

HET *inschrijven* VAN *leden*

Regelmatig worden er via het kerkelijk bureau vragen gesteld over het in- en uitschrijven van leden van de gemeente en de kerk. In een eerder artikel in 'Zicht op de kerk' heb ik geschreven over het uitschrijven van leden. In dit artikel bespreek ik enkele veelgestelde vragen over het inschrijven van leden.

Ds. P.D. van den Boogaard, predikant van de HHG Poederoijen & Loevestein

beleidsadviseur kerkrecht

Evenals in het voorgaande artikel geef ik enkele formele en praktische antwoorden. Bij het lezen van het artikel is het goed om te beseffen dat het lidmaatschap van kerk en gemeente niet zomaar een 'vorm van inschrijving' is zoals bij een willekeurige vereniging. Kerk en gemeente zijn immers openbaring van het lichaam van Christus. Binnen dit lichaam gaat het niet allereerst om de administratieve inschrijving, maar vooral om de geestelijke eenheid met Christus Jezus als Zaligmaker en om de geestelijke verbondenheid met de leden van de gemeente. Juist met het oog daarop moeten de administratieve dingen en het in- en uitschrijven van leden goed geregeld zijn.

Voor de helderheid heb ik de eerste twee vragen uit het vorige artikel opnieuw opgenomen. Mocht u naar aanleiding van dit artikel nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met het kerkelijk bureau.

1. Welke 'soort leden' kent de kerk?

De Hersteld Hervormde Kerk kent leden die door het afleggen van de openbare geloofsbelijdenis lid worden (lidmaten), leden die door de Heilige Doop lid worden (doopleden) en leden die uit hersteld hervormde ouders zijn geboren (geboorteleden) (Artikel I van de Romeinse artikelen van de kerkorde).

2. Is iemand lid van de kerk, van de gemeente, of van allebei?

Wie lid is van een hersteld hervormde gemeente is daarmee ook lid van de landelijke Hersteld Hervormde Kerk. Er wordt op landelijk niveau sinds 2004 echter geen ledenregistratie meer bijgehouden. Het is niet mogelijk om alleen lid te zijn van de landelijke Hersteld Hervormde Kerk (met uitzondering van het zgn. buitenlandregister (Ordinantie 2, artikel 1, lid 4).

3. *Er wordt een kind geboren bij een gezin uit de gemeente; wat is zijn of haar status?*

Omdat het kind uit hersteld hervormde ouders is geboren, is het kind automatisch geboortelid van de gemeente en de kerk. Dit betekent dat het kind als zodanig moet worden ingeschreven in het register van gemeenteleden.

4. *Zijn er voorwaarden waaraan voldaan moet worden om een geboortelid te dopen?*

Op deze vraag hoop ik in een apart artikel terug te komen.

5. *Een geboortelid is gedoopt; wat moet er gedaan worden?*

De kerkenraad schrijft de kinderen die in de eigen gemeente de doop hebben ontvangen in als dooplid door hun namen in een doopboek te schrijven. Dat geldt ook voor de kinderen die (met doopconsent) elders gedoopt zijn. Deze ledenregistratie vindt (bijna) overal digitaal plaats. Het digitale systeem moet dan ook voorzien in een 'doopregister', oftewel een overzicht van wie op welk moment in het midden van de gemeente is gedoopt. Verder geeft de kerkenraad een verklaring af dat de doop aan de betrokkene is bediend (doopkaart) (Ordinantie 8, artikel 3, lid 7).

6. *Een dooplid heeft belijdenis van het geloof afgelegd; wat betekent dit voor de ledenregistratie?*

Nadat in een eredienst de door de kerkenraad vastgestelde belijdenisvragen zijn beantwoord, worden de nieuwe lidmaten opgenomen in het register van lidmaten (Ordinantie 9, artikel 7, lid 1). Verder is het de gewoonte dat de nieuwe lidmaten een 'belijdeniskaart' krijgen; dit is echter geen kerkordelijke verplichting.

7. *Een geboortelid/dooplid/lidmaat is verhuisd vanuit een andere hersteld hervormde gemeente naar uw gemeente; wat moet u doen?*

Door de andere hersteld hervormde gemeente worden de desbetreffende gegevens uit het register van gemeenteleden toegezonden aan de gemeente van vestiging. Een lid dient onverwijld ingeschreven te worden en de gegevens dienen opgenomen te worden in de ledenadministratie van uw gemeente. Tevens worden hierbij de leden formeel aanbevolen in de pastorale zorg. Indien aangetekend is dat de nieuw ingekomen

persoon een lidmaat (belijdend lid) is, geldt dit overzicht van gegevens voorts als attestatie over belijdenis en wandel. Indien er sprake is van een bijzondere maatregel tot handhaving van de kerkelijke tucht, wordt dit in een apart schrijven gemeld aan het consistorie van uw gemeente. Het toezien op de handhaving van de bijzondere maatregel tot handhaving van de kerkelijke tucht en het mogelijk opheffen ervan wordt daarmee de verantwoordelijkheid van het consistorie van uw gemeente. Zie hiervoor Ordinantie 2, artikel 2, lid 11.

8. *Een geboortelid van een andere kerk wenst over te komen naar uw gemeente; welke regels gelden er?*

De kerkorde geeft hiervoor geen nadere bepalingen. U kunt het betreffende lid als geboortelid opnemen in het ledenregister van uw gemeente. Overigens zal dit niet veel voorkomen omdat de meeste andere kerkgenootschappen geen geboorteliden kennen.

9. *Iemand die gedoopt is in een ander kerkgenootschap komt over naar uw gemeente; wat is de procedure die gevolgd moet worden?*

Bij de overkomst van doopleden moet het doopbewijs worden overlegd. De synode van de Nederlandse Hervormde Kerk heeft in 1949 een aantal criteria opgesteld om de wettigheid van een doop vast te stellen. Op hoofdlijn zijn dat de volgende punten:

- De doop moet geschied zijn binnen een kring die zichzelf als rondom de heilsmiddelen vergaderde gemeente van Christus beschouwde.
- De doop moet bediend zijn door iemand die in deze kring daartoe de bevoegdheid bezat.
- De doop moet zijn voltrokken met water.
- De doop moet geschied zijn door onderdompeling of door besprenging.
- De doop moet zijn geschied onder het uitspreken van de formule uit Matth. 28:19.
- Er moet door de doopouders (of doopgetuigen) bevestigend zijn geantwoord op doopvragen.

Dit betekent dat in vrijwel alle gevallen de doop die bediend is in een andere christelijke kerk wordt erkend. Zo iemand kan dan ook als dooplid worden ingeschreven. Zie hiervoor Ordinantie 8, artikel 4, lid 1.

10. Iemand komt als belijdend lid van een ander kerkgenootschap over naar uw gemeente, wat is de procedure die gevolgd moet worden?

Het consistorie (ouderlingen en predikant(en)) stelt allereerst een onderzoek in naar de beweegredenen waarom iemand lid van de HHK wil worden. De kerkorde geeft geen ijkpunten aan de hand waarvan een kerkenraad kan wegen iemand al dan niet toe te laten. Het is evident dat de grondhouding van de kerkenraad in principe positief moet zijn, iemand wil zich immers bij de gemeente (die lichaam van Christus is) aansluiten. De kerkenraad heeft echter ook de belangen van de hele gemeente in het oog te houden. Er kan dan ook reden zijn tot een vervolgesprek. Wanneer er zaken uit het verleden liggen die vragen om schuldbelijdenis, kan dat gevraagd worden. In verschillende gemeenten waar sprake is van veel 'overkomers', wordt door kerkenraden een 'proefperiode' gehanteerd zodat aanstaande leden goed over hun keuze nadenken en een goed beeld krijgen van de gemeente. Op dat moment zijn de aanstaande leden nog geen lid van de kerk. Het is ook niet mogelijk om deze leden als 'gastleden' in te schrijven. Dit laat onverlet dat het verlenen van pastorale zorg wel mogelijk is. Vervolgens besluit de kerkenraad op grond van hetgeen eertijds door de betrokkene beleden werd op welke van de belijdenisvragen bevestigend zal moeten worden geantwoord. In ieder geval dient te worden beloofd dat de betrokkene zich zal stellen onder het opzicht van de kerk. De gedachte hierachter is dat iemand die overkomt uit een 'vrije groepering' of bijvoorbeeld uit de Rooms-Katholieke Kerk, eerst nog aanvullende catechisatie nodig heeft en vervolgens alle belijdenisvragen moet beantwoorden. Voor iemand die uit een aanpalend kerkgenootschap overkomt,

is het alleen verplicht om hem of haar de belijdenisvraag betreffende het opzicht te stellen. Vanuit de oude Hervormde vragen is dat de derde, te weten: 'Wilt gij, in de gemeenschap der Hersteld Hervormde Kerk en onder haar opzicht, getrouw zijn onder de bediening van het Woord en van de sacramenten, volharden in het gebed en in het lezen van de Heilige Schrift, en door de u geschonken gaven medewerken aan de opbouw van de gemeente van Christus?' Na het beantwoorden van deze vraag is de betrokkene lid in volle rechten. (Zie hiervoor Ordinantie 9, artikel 7, lid 5).

11. Iemand die zich heeft laten uitschrijven uit gemeente en kerk, wil zich weer laten inschrijven. Wat nu?

Zoals in het vorige artikel beschreven, betekent uitschrijving zonder elders ingeschreven te willen worden, dat iemand 'zich afscheidt van de gemeenschap der kerk'. Indien iemand terugkeert op zijn schreden dan schrijft de kerkorde voor dat diegene voor (een delegatie van) de kerkenraad alle belijdenisvragen opnieuw moet beantwoorden (Ordinantie 9, artikel 7, lid 4).

12. Iemand woont op het grondgebied van een andere Hersteld Hervormde Gemeente en wenst lid te worden van uw gemeente. Kan dat?

De grondregel is dat dit niet kan. Alleen door een uitzonderingsbepaling, de zogenaamde perforatie-regeling, is dit mogelijk. Zie hiervoor de handleiding zoals die op de website van de kerk te vinden is: <https://www.hersteldhervormdekerk.nl/hhk/kerkorde/handleidingen-en-regelingen>.

13. Welke gegevens moeten geadministreerd worden en op welke manier?

Hiervoor verwijst ik u naar de (uitgebreide) informatie op de website van de kerk:

<https://www.hersteldhervormdekerk.nl/hhk/kerkvoogd/administratief/ledenregistratie>.

'Wilt gij, in de gemeenschap der Hersteld Hervormde Kerk en onder haar opzicht, getrouw zijn onder de bediening van het Woord en van de sacramenten, volharden in het gebed en in het lezen van de Heilige Schrift, en door de u geschonken gaven medewerken aan de opbouw van de gemeente van Christus?'
